

været fuldstændig opmærksomme paa, at de vist ikke ramme ved Ordene, som de ere, alt, hvad de have tænkt paa at ville ramme. Jeg antager, at de have tænkt paa at ville ramme det, at man ingen Stempel-papir skulde behøve at bruge, hverken til Støde, Obligationer eller deslige, og at man intet Tinglæsningsgebyr skulde betale; at man i det hele taget, hvor der ellers er Afgifter til det offentlige, bliver fri for at betale noget. Jeg tror imidlertid, at det kunde udtrykkes noget tydeligere, og at der ogsaa der er Trang til en noget større Specification, end Tilfældet er, saaledes som det nu er sat i Lovforslaget. Man finder det bestemt udtrykt i Loven af 4de Juli 1850 og endelig i den Forordning, den henviser til, nemlig Forordningen af 23 April 1845. Alt, hvad jeg her nævnte, er imidlertid i alt Fald noget, som kan rettes ved en senere Behandling. Der er ogsaa nogle enkelte Udgifter, som jeg ikke veed, om de ærede Forslagsstillere have haft Øje for, det er f. Eks. en Stadesløsholdelse til Brugshaveren, dersom det er fra en Brugshaver, at man tager denne Jord, som udlægges. Hensynet til ham er udtrykkelig betonet i de tidligere Love, som jeg har nævnt, og det gælder ogsaa om et saadant Hensyn som det, at man ikke kan betale Købesummen til den, man køber af, af hvem man erhverver Jorden, men at man fortrinsvis skal dække Prioritets-haveren o. s. v., hvad der ogsaa er betonet i de tidligere Love. — Jeg skal ikke opholde mig længere ved disse Enkeltheder i Lovforslaget, det er kun nogle enkelte af dem, som jeg ganske foreløbig har villet antyde. Derimod er der en Hovedsag ved Lovforslaget, som jeg skal tillade mig at sige et Par Ord om. Naar man vil træffe en Ordning af et bestemt Forhold som her, naar man vil skaffe Landarbejderne Jord — paa hvilke Betingelser man nu tror, at det kan lade sig gøre — mener jeg, at man skal indrette sig paa en saadan Maade, at den Ordning, man træffer, kan blive staaende og udøve sin Virkning ikke alene i Øjeblikket, ikke alene i Nutiden, men man skal derved have skabt en Ordning, der har en saadan Bestaenhed, at den ogsaa kan finde sin fulde Anvendelse i Fremtiden efter de Regler, som man mener at kunne og burde give senere hen under Forbehold af de Erfaringer, man maatte gøre, der mulig kunne berettigede senere Forandringer ad Lovgivningens Vej. Det, man gør ved det foreliggende Lovforslag, er imidlertid noget ganske andet. Man siger nu, at vi til alle dem, som lige i Øjeblikket ere Husmænd eller Indsiddere i Kommunerne, skulle ved denne Lov give Havelodder

til dem alle, saa mange som de nu ere. Det er for dem, denne Lov gives, men ikke for nogen anden. Hvorledes det skal gaa i Fremtiden, hvorledes man skal forholde sig lige overfor de Husmænd og Indsiddere, som for Fremtiden komme til at eksistere, derom foreskriver denne Lov ikke noget. Den eneste Udfigt, som Loven giver for Fremtiden, er, saa vidt jeg kan se, den Bestemmelse, som indeholdes i § 12, hvor det antydes, at naar der bliver nogle af disse Havelodder ledige, kunne andre rykke ind i de forrige Besidderes Sted; men det er da ogsaa Betingelsen, at der bliver nogle ledige af en eller anden Grund. Bliver der slet ingen ledige, kunne Fremtidens Husmænd og Indsiddere heller ingen Lodder faa. Det er kun dem, som lige nu eksistere i det Øjeblik, Loven træder i Kraft, som dette kan komme til Gode. Dette er en stor og væsentlig Mangel ved Lovforslaget, som jeg vil haabe kan afhjælpes. Det forekommer mig nemlig, at man bør Lovgive ikke alene for Øjeblikket, ikke alene saaledes, at det kommer nulevende, i Øjeblikket levende, Personer til Gode, men at man ogsaa bør organisere Sagen saaledes, at man giver Regler for Fremtiden. — Jeg kunde endnu have nogle flere Bemærkninger at gøre, men af Hensyn til den fremrykkede Tid skal jeg indskrænke mig her til. Det vilde være mig kært, om det maatte lykkes at bringe noget ud af dette Lovforslag, der for øvrigt, efter min Mening, ogsaa paa andre Punkter i redaktionel Henseende, trænger til ikke ringe Omarbejdelse, saaledes, at man af dette Lovforslag kunde udbringe noget godt. Selve Hovedbetragtningen, at skaffe Arbejderne paa Landet Jord, maa vistnok enhver billige; den har min fulde Sympati, men det er da heller ikke første Gang, at denne Tanke bliver gjort gældende og er bragt paa Dmtale her i denne Sal.

Bluhme: Ja jeg kan slutte mig til den Uttring af den ærede sidste Taler, at der findes meget her i Lovforslaget, som vi haabe, maa blive til Lov, og at Tanken deri er hensigtsmæssig og i alt Fald tiltalende. Jeg tror dog ogsaa, at der vil være væsentlige Ændringer at gøre, inden Lovforslaget skal kunne gennemføres med Nytte, og der er jo da ogsaa fremsat en Del Indvendinger, navnlig det ærede Medlem fra Besle Amts 2den Valgkreds har fremsat en Del Indvendinger, af hvilke jeg kan tiltræde nogle, andre ikke. Inden jeg fremhæver, hvad jeg væsentlig vilde nævne som uheldigt ved Forslaget, maa jeg gøre de ærede Forslagsstillere opmærksomme paa et Par Smaating.